

והנשאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלאים לאפוד ולהשן (ל"ה כ"ז)

השייכות בין גסות הרוח לעצלות מלהביא

וברש"י מיייתי, אמאי כתיב 'והנשאים הביאו', כתיב חסר, אמר ר' נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה, אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבים, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו, כיון שהשלימו צבור את הכל, שנא' (שמות לו) 'והמלאכה היתה דים', אמרו נשיאים, מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה, ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות משמם, והנשאים כתיב. ובוזה"ק מצינו טעם נוסף, אמאי הביאו דווקא את אבני השוהם, (זוהר ג' כג, א.) 'והיו על לב אהרן בבואו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו', 'יבוא דבר שהוא על הלב, ויכפר על גובה הלב'. והיינו הנשיאים שלבם גבוה, יביאו דבר שהוא על 'לב אהרן', שהוא הלב היותר מתוקן ששייך, לכפר על גבהות לבם.

ויש לומר, ששייכים שני הטעמים הללו אחד לשני, שהנשיאים בגבהות לבם אמרו, אנו נשלים לבנ"י מה שיחסר, כביכול אנו אין לנו מידה מדוייקת, לתרומה שברצוננו לתרום, אלא אנו כבר נשלים את מה שיחסר מתרומת כל כלל ישראל, כאותו בעל גאוה שחושב ומדמה את עצמו ומקומו ללא גבול ומידה, (א.ה. וכמו שרואים אנו במגביות ההמוניות שנערכות לאחרונה ע"י כלל הציבור והעשירים הגדולים מוצאים כל מיני טצדקי להתחמק, כי לא נאה להם להיות חלק מכלל הציבור באסיפת מעות), ואומרים לו, אתה תביא את אבני השוהם, כמותם 'אבני שוהם', שמנויים ומדודים, כך מקומך מנוי מדוייק, ואל תשלה את עצמך לגדלות שאינה שייכת אליך.

ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש (ל"ו ו)

מהו אותו 'קול' המובא כאן

רואים אנו כאן בפסוק, ציווי של העברת 'קול', מה שלא מצאנו כן במקום אחר, ויש לבאר, מהו אותו העברת 'קול' המובא כאן. ויש לבאר, בדרך רמז, על אופן הכפרה המושלמת ביותר על חטא העגל, דהלא ידוע ומובא בספרים, ד'צום', 'קול', ו'ממון', כל אחד בגימטריא קל"ו, וביחד עולים לגימ' זא"ת, וזהו 'בזא"ת' יבוא אהרן אל הקודש', ע"י ג' מיני כפרה אלו, יכול אהרן להכנס לפני ולפנים, לכפר עוונותיהם של ישראל.

וכאן אחר חטא העגל הוצרכו בני"י לכפרה שלימה ויסודית, ותיכף אחר יוהכ"פ אמר הקב"ה למשה 'סלחתי כדברייך' כמובא במדרש (תנחומא כי תשא ל"א) עה"פ 'וישכם משה בבקר ויעל אל ה' סיני' [שמות לד, ד] 'עשה שם אלול כולו, ועשרה מתשרי, וירד בעשור, והיו ישראל שרויים בתפילה ותענית, ובו ביום נאמר לו למשה (במדבר י"ד, כ'), וקבעו הקב"ה יום סליחה ומחילה לדורות, ע"כ. הרי 'צום', ולמחרת יוה"כ נצטוו 'ויקחו לי תרומה', כמובא ברש"י (שמות ל"א י"ח) 'וביום הכיפורים נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן', הרי 'ממון', ויש לנו כבר צום וממון, ועדיין חסר 'קול' ועל זה הגיע כאן הציווי של 'ויעבירו קול' במחנה, הרי הכפרה השלישית של 'קול', ובוזה השלמה כפרתם על חטא העגל, ע"י 'צום' 'קול' ו'ממון'. ואפשר להוסיף עוד, דזה הביאור בדברי חז"ל (מדר"ר אמור ל', ז') 'ולקחתם לכם ביום הראשון', ראשון לחשבון עוונות, היינו שבי"ד תשרי, דהיינו ערב סוכות הושלמה כפרתם בשלימות, ע"י אותו 'קול'. וממילא יו"ט ראשון של סוכות הוא הראשון לחשבון עוונות.

ויעש בצלאל את הארץ עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו (ל"ז א)

ביאור על "חכמתו" של בצלאל בהבנת הסברא דייקא

כתב רש"י, 'ויעש בצלאל, לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים, נקראת על שמו'. וצריך ביאור, אכתי למה הודגש ענין זה שמסר נפשו על המלאכה דוקא אצל הארון, ולא בשאר הכלים. ונראה לבאר, דהנה אמרו חז"ל (ברכות נה, א) 'בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך, ואמר לו, עשה ארון וכלים ומשכן. אמר לו, משה רבינו, מנהגו של עולם, אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם, שמא כך אמר לך הקדוש ברוך הוא, עשה משכן ארון וכלים. אמר לו, שמא בצל א-ל היית וידעת".

המבואר בזה, שמעלתו של בצלאל, אשר הודגשה בקריאת שמו "בצלאל", על שם חכמתו, לא היתה בחלק של "אמונות" המלאכה, אלא בהוראת סברא במלאכה, והוראת 'סברא' הלא היא בחינת ארון שבו התורה אשר ניתנה לאדם לפי סברתו, כאשר היה אצל בצלאל שהבין מדעתו. ולזאת מעלתו של בצלאל אשר על שמה נקרא, הרי היא מתייחסת אל הארון יותר משאר הכלים. עוד אפשר לבאר, דהנה מצינו שדרשו חז"ל

שפה לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו

בשבועות האחרונים בעונותינו הרבים, רבינו שרוי בחולשה גדולה, (ישלח ה' דברו וירפאהו במהרה אכ"י"ר) וקשה עליו מאוד הדיבור, ובאחד מן הימים עקב חולשא דליביה הוצרך לאכילת פת באמצע השבוע, שלא כדרכו, ולשם כך נטל את ידיו, ותיכף שנטל ידיו, נכנס פנימה בסערה אחד שרעייתו ל"ע נמצאת בסכנת חיים, פיקו"ו של ממש, והפסיק רבינו לברך את אשתו לאחר הנטילה, קודם שבירך המוציא, ולאחר מכן בירך המוציא על הפת, ותיכף שאל את הסובבים, אם

המשך בעמוד הבא

וברש"י כאן מביא לדברי חז"ל: "בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע, א"ל הקב"ה קבל כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים, כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה, ומאכילות אותם, ונטולות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה, וכו' יעו"ש ברש"י."

ולכאורה צריך ביאור המשא ומתן בין משה לקב"ה, דהיאך שייך שמשא ימאס במה שהקב"ה מחבב יותר מן הכל, ובאמת צריך להבין, דהלא מראות אלו מסמלות דבר שבצנעה, ואיך שייך לקובען כך בפרהסיא על גבי הכיור.

אלא הביאור הוא כך, דהנה 'מראה' כל כולה היא מסמלת את האגו, דהיינו האדם רואה בה רק את עצמו, (א.ה.) וכפי הידוע המעשה עם אחד מגדולי החסידות זיע"א שהוכיח פעם אל השער עשיר כילי וקמצן, ואמר לו מה החילוק בין חלון לראי, שבחלון היא זכוכית שקופה ורואה את זולתו משא"כ במראה יש ציפוי כסף וכשיש ציפוי 'כסף' אזי רואה רק את עצמו, ואילו כאן בשעבוד מצרים נטלו אותם נשים כלי זה שמשמש אותם לצורך עצמן, והשתמשו בו לצורך הזולת בכדי להעמיד את כלל ישראל בקדושה, ממילא אמר על זה הקב"ה, חביבין עלי מן הכל, לקחת כלי שמשמש לאדם לצורכיו האישיים, ולהשתמש בו בכדי לחוש ולהרגיש את הזולת ולתת לו הרגשה טובה, ראוי הוא שיקבע במקום מרכזי ובפרהסיא מע"ג הכיור.

של נעליך מעל רגלך

בשבוע זה נכנס ללשכת הגזית קמיה רבינו יהודי נכבד צדיק נשגב ויר"ש מרבים, הידוע ומפורסם בציבור יריא ה' ובשער בת רבים, וכהמתין להכנס לרבינו ראינו שיש לו דו"ד עם מלווהו, והטינו את אוזנינו לשמוע את הדברים, ושמענו ווארט נפלא אשר לשמחנתנו נוכל לשתף בו את חכמי ורבינו הלומדים שיחי', וכך היה המו"מ ביניהם המלווה טען ואמר כך: וכי לא קשה לרב להמתין בתור כאחד האדם, בעוד שבכל מקום אחר מכניסים אותו לאלתר ובניקל ללא שום המתנה ומכבדים אותו כראוי לו, ואילו כאן צריך להתמודד עם נערים אשר ספק חגגו להם כבר בר מצווה, ואינם יודעים להבדיל ופעמים ירהבו נער בוקן ה"י, (א.ה.) כידוע שרבינו לא נותן למשבקיים ועסקניים וגבאים, כלשהם שליטה על דלתי חדרו, ולהכניס ולהוציא, ולפסוע על ראשי עם קודש, כמו"כ רבינו מתנגד לקבלת קהל רישמית, אשר גם היא מכורח המציאות יהיו חייבים לדחוף אנשים וכדו', ואף באחרונה כתב רבינו מדם לבו על אותם שדוחפים אנשים או מונעים מאנשים להכנס לחדרו, ואותו רב נכבד ענה לו תשובה נפלאה וכך השיב, לפני שנים רבות השתתפתי בשמחת שבע ברכות שבה השתתף גם הגאון הצדיק רבי שלום משאש זצ"ל רבה של ירושלים, ובמהלך הסעודה הגיע גם אחד המדקדק במצוות, ולאחר שהתיישב התחיל להעיר הערות על גובה המחיצה בין הנשים לגברים וכדו', נענה ואמר הגאון חכם שלום משאש זיע"א בענותנותו ספק לעצמו ספק לרבים, אני יושב פה כמחצית השעה, ולא שמתי ליבי לכל זאת, ואילו הלה עתה הגיע, וכבר מפריע לו גודל המחיצה וכדו', כמו"כ נענה אותו אדם גדול למלווהו ואמר לו אני כשאני ממתין להכנס לחדרו של רבינו. ודפח"ח.

השבוע נכנס לרבינו כ"ק האדמו"ר מביטשקוב שליט"א, מהעיר יפו', אשר ידוע בדרשותיו ובזיכוי הרבים בחולון, ראשל"צ, ובת ים, וסיפר לו רבינו על כך שיצא ספר חדש מזקינה הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא זיע"א, וסיפר לו האדמו"ר איזה מעשה פלא מזקינה על הבטחה שהבטיח וכו' וכיצד נתקיימה, נענה רבינו ואמר כשאני שומע סיפור שכזה ברצוני להבלע בקיר מרוב בושה.

דעת
הכמה ומוסד

לע"נ היקר והנעלה כמר יהודה בן כמונה אליה ז"ל

נדבת בתו הרודצו"ח מרת רויטל שתחי'

שפה לנאמנים - המשך

אחד שמע אם בירך על נט"י והיות והסובבים גם נבהלו ונחפזו מבקשתו של אותו יהודי, אף אחד לא שמע על לב, האם רבינו בירך או לא ואמר רבינו שא"כ מן הסתם לא בירך.

וכעת נסתפק רבינו בשאלה מופלאת זו, האם בזה שלא בירך ענט"י חסר קצת בעצם מצוות הנטילה, וא"כ יותר טוב, שלא ימשיך לאכול כביצה שזהו שיעור המחייב בנטילה, (אדהכי זכיננו לראות את דקדוקו הרב של רבינו במצוות, דהלא רבינו אינו נוטל ידיו כמעט במשך ימי השבוע, ורק כשמרגיש כבר באפיסת הכוחות וחולשא דליביה, נטל ידיו לסעודה, וכאן רצה להפסיק סעודתו משום הידור בנטילת ידיים, ועוד פלפל בפלפולי הלכה, והדברים מבהילין!) או שזהו דין בפנ"ע, לברך ברכה על מצוות הנטילה, ואם הפסיד את הברכה ליכא חסרון בגוף מצוות הנטילה.

והביא רבינו ראייה ממתני' דתרומות (פ"א מ"ו) שמבואר שם שחמישה לא יתרומו, ומונה שם המשנה את הערום, עם השיכור ביחד, והטעם שלא יתרום השיכור, כי אינו יכול לאמוד את התרומה יפה ולהבדיל בין הרעים לטובים, ומאידך טעם הערום, שפסול לתרומה, מחמת

דאינו יכול לברך, ורואים שהביאו ביחד את דין הערום, עם השיכור, ובשיכור הוא ודאי קלקול בעצם מעשה המצווה, א"כ לכאורה גם זה שאינו יכול לברך, הוא קלקול בגוף המצווה ולפי"ז לכאורה צריך להפסיק סעודתו ולא יאכל כביצה.

ואמר רבינו, דלכאורה תליא סוגיא זו במחלוקת הראשונים הידועים, אי אשה יכולה לברך על מצווה שאינה מחויבת בה, דאם נימא דהברכה היא חלק מגוף המצווה, אינה יכולה לברך, כי היא אינה שייכת למצווה, אבל אי נימא דהברכה אינה חלק מגוף המצווה, ומברכין על כללות המצווה, יכולה גם האשה לברך, למרות שאינה חייבת בעצם.

אמנם אמר רבינו דבנידון דידן שאני, דהרי בגמ' (חולין ק"ז ע"ב) מבואר שהתירו מפה לאוכלי תרומה, דהיינו שהיות וכהנים זריזים הם, יכולים לאכול תרומה ע"י כריכת מפה, סביב הידיים, ואין צריכים נטילה, א"כ אפי' אי נימא דבלא ברכה, היא גריעותא בגוף המעשה, אבל עתה כשעומד כבר אחר הנטילה, הרי שעכשיו הוא כמו כריכת מפה של כהנים, דלית להם חיוב נטילה, כלל וא"כ אין חסרון עכשיו באכילה בגוף המצווה ודו"ק.

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

